

Utbildning för enhetschefer inom kommunala verksamheter

Nya föreskriften om smittförebyggande åtgärder inom SOL och LSS

Annica Blomkvist och Michaela Skytt
Hygiensjuksköterskor - Smittskydd och vårdhygien

Smittförebyggande åtgärder i vissa verksamheter enligt SOL och LSS^(HSLF-FS 2022:44)

- Började gälla 1 november 2022

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2022-6-8005

Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om smittförebyggande åtgärder i vissa verksamheter enligt SoL och LSS;

**HSLF-FS
2022:44**

Utkom från trycket
den 30 juni 2022

beslutade den 14 juni 2022.

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 och 14 §§ förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade och 8 kap. 1 § 2 och 3 och 5 § socialtjänstförordningen (2001:937) och beslutar följande allmänna råd.

Syftet med författningen

Syftet med författningen är att stärka verksamheternas förutsättningar att förebygga och förhindra smitta och smittspridning och på så sätt bidra till god kvalitet.

Vilka verksamheter omfattas?

Socialtjänstlagen (SOL)

- Hemtjänst
- Särskilda boenden för äldre människor
- Särskilda boenden för människor med funktionshinder

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

- Boende med särskild service för barn, ungdomar eller vuxna

Verksamhetens ansvar

Utöver att tillämpa basala hygienrutiner (SOSFS 2015:10) ska risker för smitta och smittspridning förebyggas genom:

- Rutiner för att förebygga smitta och smittspridning
- Bedöma vilka risker för smitta och smittspridning som finns i verksamheten och vilka åtgärder som behöver vidtas
- Utbilda och fortbilda personalen

Vilka risker för smittspridning finns i din verksamhet?

Fundera en liten stund
så ska vi snart
diskutera

Riskanalys

Den som bedriver verksamheten ska bedöma:

1. Vilka risker för smitta och smittspridning som finns i verksamheten
2. Vilka åtgärder som behöver vidtas för att förhindra smitta och smittspridning i verksamheten.

Tips för att hitta riskerna i verksamheten

Vårdhygienisk egenkontroll

– Verktyg för strukturerat ledningsarbete inom kommunal vård och omsorg

För verksamheter som bedriver hemtjänst och hälso- och sjukvård i ordinärt boende

Att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning i vård och omsorg är en viktig del i kvalitets- och säkerhetsarbetet. Linjefeften ansvarar för kontroll och uppföljning. Checklistan för Vårdhygienisk egenkontroll är ett hjälpmedel för strukturerad genomgång av verksamheten.

Egenkontrollen omfattar checklista och handlingsplan och kan användas som en del i ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). I förbättringsarbete ska relevanta personalkategorier vara delaktiga.

Genomgående i checklistan används begreppen vårdtagare och personal (här omfattas även studenter), linjefeften avser verksamhetens ledning/chef. Med direkt vård- och omsorgsarbete avses arbete i kontakt med vårdtagare. Med indirekt vård- och omsorgsarbete avses arbete med material eller lokaler som används i vård- och omsorgsarbete till exempel tvätthantering och städning.

Genomförande

- Linjefeften ansvarar för genomförandet förslagsvis tillsammans med omvårdnadspersonal och sjuksköterska i verksamheten.
- För att genomföra egenkontroll, använd vägledningen till checklistan som förtydligar vad som ska vara uppfyllt för att svara ja. Då det förekommer flera påståenden i samma punkt ska allt i vägledningen vara uppfyllt.
- Utifrån Nej-svar i checklistan skapas handlingsplan.
- Det finns möjlighet att lägga till lokala påståenden under punkt 4.
- Vid oklarheter och behov av stöd, kontakta vårdhygienisk expertis på Vårdhygienisk enhet i din region.

1	Övergripande aspekter	Ja	Nej
1.1	Struktur finns för att säkerställa god hygienisk standard	☐	☐
1.2	Vårdhygieniska riktlinjer och rutiner är kända och följs av alla personalkategorier	☐	☐
1.3	Person med definierat ansvarsmråde vårdhygien finns på enheten, till exempel hygienombud	☐	☐
1.4	Genomgång av basala hygienrutiner och klädregler ingår för all ny personal på enheten	☐	☐
1.5	All personal ges möjlighet till återkommande vårdhygienisk utbildning och uppdatering	☐	☐
1.6	Linjefeften, omvårdnadspersonal och sjuksköterska har ett aktivt samarbete inom området vårdhygien	☐	☐
1.7	Mätningar avseende följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler sker regelbundet	☐	☐
1.8	Resultatet från mätningarna analyseras och återkopplas	☐	☐
1.9	Tillgång till vårdhygienisk enhet finns	☐	☐
2	Basala hygienrutiner	Ja	Nej
2.1	All personal bär kortsläpade arbetskläder i direkt och indirekt vård- och omsorgsarbete	☐	☐
2.2	Förutslättningar finns för att byta arbetskläder dagligen samt vid behov	☐	☐
2.3	Rutin för hantering av arbetskläder finns och är känd av all personal	☐	☐
2.4	Handdesinfektionsmedel finns lättåtkomligt där direkt och indirekt vård- och omsorgsarbete utförs	☐	☐
2.5	Handdesinfektion utförs före och efter direkt och indirekt vård- och omsorgsarbete	☐	☐
2.6	Tvättställ, flytande tvål och torkpapper finns lättåtkomligt där direkt och indirekt vård- och omsorgsarbete utförs	☐	☐
2.7	All personal i direkt och indirekt vård- och omsorgsarbete har odesinficerade händer och underarmar med hel hud	☐	☐

För verksamheter som bedriver hemtjänst och hälso- och sjukvård i ordinärt boende september 2020

3

2.8	Handskar används vid risk för kontakt med kroppsvätskor	☐	☐
2.9	Engångsförkläde används när det finns risk för att arbetskläder kommer i kontakt med kroppsvätskor och biologiskt material	☐	☐
3	Andra angelägna vårdhygieniska områden	Ja	Nej
3.1	Kunskap finns om riskfaktorer för smittspridning	☐	☐
3.2	Rutin finns för rengöring av hjälpmedel samt medicinteknisk utrustning	☐	☐
3.3	Städplan finns för verksamhetens utrymnen för indirekt vård- och omsorgsarbete såsom materialförråd, läkemedelsrum, desinfektionsrum, och träningslokal	☐	☐
3.4	Rutin för säker hantering av tvätt finns	☐	☐
3.5	Säkerhetsprodukter används vid injektioner och provtagning samt läggs i behållare för skräp och släpande avfall	☐	☐
3.6	Sterila produkter och produkter med krav på renhet förvaras och hanteras så att renhetsgraden bibehålls	☐	☐
3.7	Disinfektionsmedel finns och används korrekt för rengöring och desinfektion	☐	☐
3.8	Kvalitetskontroll av disinfektionsmedel genomförs och dokumenteras	☐	☐
3.9	Rutin finns som beskriver åtgärder vid misstanke om smittspridning och anhopning av infektioner	☐	☐
4	Lokala tillägsfrågor	Ja	Nej
4.1		☐	☐
4.2		☐	☐

Rutiner

- Hur ska smitta och smittspridning förebyggas i verksamheten?
- Vem ansvarar för att smittförebyggande åtgärder vidtas i verksamheten?
- Hur verksamheten kan samverka med hälso- och sjukvården?
- Hur följs de smittförebyggande åtgärderna upp?
- Hur ska personalen i verksamheten informeras om rutinerna?

Av rutinerna bör det även framgå hur den som har beviljats en insats och dennes närstående kan få information om hur verksamheten arbetar för att förebygga och förhindra smitta och smittspridning

Hur säkerställer vi att personalen vet var man hittar information och rutiner?

Fundera en liten stund
så ska vi snart
diskutera

Utbildning för personalen

- Basala hygienrutiner
- Hur smitta och smittspridning ska förebyggas och förhindras
 - smittvägar och hur dessa kan brytas
 - vilka risker för smittspridning som finns i verksamheten
 - vilka rutiner som finns i verksamheten för att förebygga och förhindra smitta och smittspridning
 - praktiska moment som gäller t.ex. basal hygien.
- Syftet är att personalen ska kunna omsätta kunskaperna i det praktiska arbetet och att utrymme för reflektion ska finnas.
- Erbjuda personalen fortbildning för att upprätthålla och uppdatera kunskaperna från utbildningen

Hur identifierar vi behovet av utbildning och hur säkerställer vi att personalen har rätt kompetens?

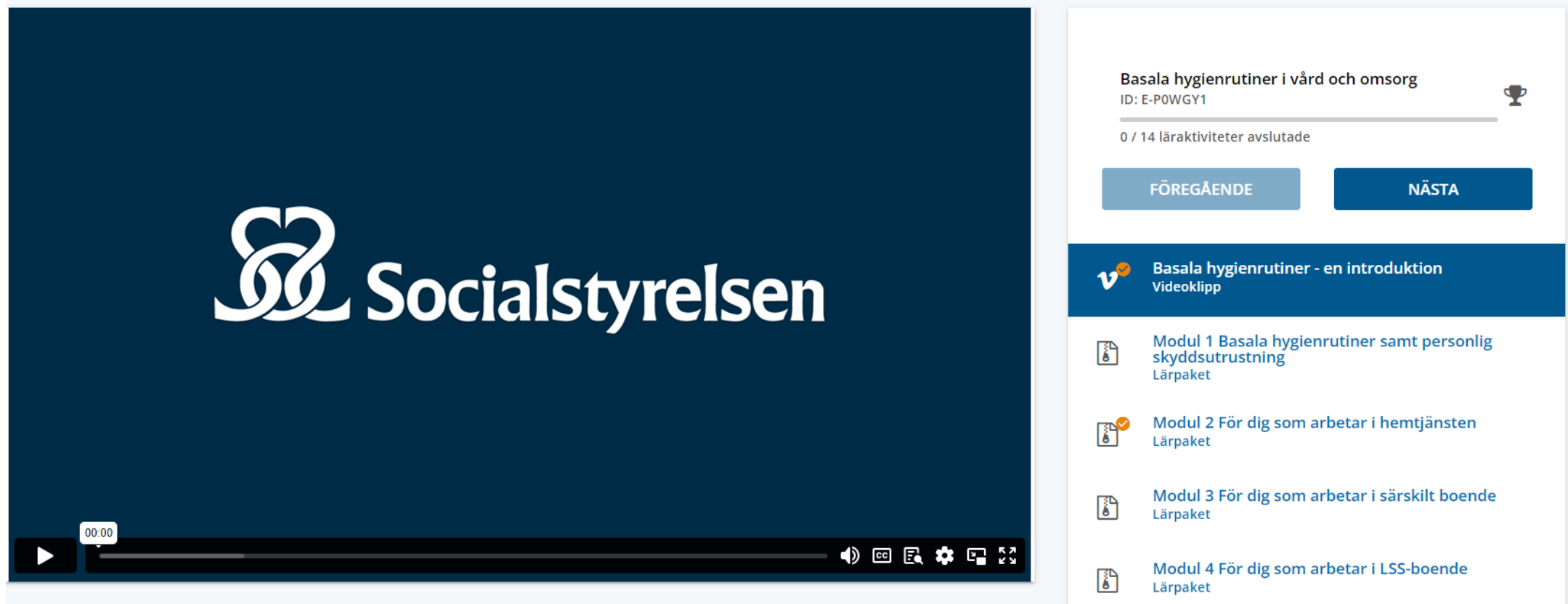
Utbildning, introduktion, fortbildning

Fundera en liten stund
så ska vi snart
diskutera

Tips på utbildningar

- Socialstyrelsens utbildning basala hygienrutiner

The screenshot shows a video player on the left with the Socialstyrelsen logo and a progress bar at 00:00. On the right, a sidebar displays the course title "Basala hygienrutiner i vård och omsorg" with ID E-POWGY1 and a progress indicator "0 / 14 läraaktiviteter avslutade". Below this are buttons for "FÖREGÅENDE" and "NÄSTA". A list of modules follows, with the first module "Basala hygienrutiner - en introduktion Videoklipp" highlighted. The other modules are "Modul 1 Basala hygienrutiner samt personlig skyddsutrustning Lärpaket", "Modul 2 För dig som arbetar i hemtjänsten Lärpaket", "Modul 3 För dig som arbetar i särskilt boende Lärpaket", and "Modul 4 För dig som arbetar i LSS-boende Lärpaket".

Basala hygienrutiner i vård och omsorg
ID: E-POWGY1

0 / 14 läraaktiviteter avslutade

FÖREGÅENDE NÄSTA

Basala hygienrutiner - en introduktion
Videoklipp

Modul 1 Basala hygienrutiner samt personlig skyddsutrustning
Lärpaket

Modul 2 För dig som arbetar i hemtjänsten
Lärpaket

Modul 3 För dig som arbetar i särskilt boende
Lärpaket

Modul 4 För dig som arbetar i LSS-boende
Lärpaket

Vårdhygien Dalarna

Hygienutbildningar riktade till kommunerna

Utbildningarna genomförs via TEAMS.

Anslag att skriva ut så att fler har möjlighet att delta:

[Inbjudan kommun höst 2023.pdf](#)

Chefer

2023-10-03 13.30--15.00

Ämne: "44:an" - Socialstyrelsens föreskrift om smittförebyggande åtgärder i vissa sammanhang enligt SoL och LSS. [Tryck här för att ansluta](#)

2023-11-21 13.30--15.00

Ämne: Vinterns virus. [Tryck här för att ansluta.](#)

Vårdpersonal

2023-10-05 13.30--15.00

Ämne: Multiresistenta bakterier. [Tryck här för att ansluta](#)

2023-11-28 13.30--15.00

Ämne: Vinterns virus. [Tryck här för att ansluta.](#)

Har du gått chefsutbildningen från Socialstyrelsen om att förebygga och förhindra smitta?

Moduler 1 Basala hygienrutiner i din verksamhet

Basala hygienrutiner – vad
och varför

Handhygien

Arbetskläder

Skyddskläder

Personlig skyddsutrustning

Städning och rengöring

Moduler 2 Smittförebyggande åtgärder i din verksamhet

Att lyckas med
smittförebyggande

Verktyg för att arbeta
systematiskt

Sammanfatta och avsluta

Vad ingår i en riskbedömning?

Här får du lära dig mer om vad som ingår i en riskbedömning och var du vänder dig när du behöver mer stöd.

Klicka på knapparna med rubriker för att läsa mer.

Det här kan ingå ✓

Om du behöver stöd ✓

Det här behöver du som chef säkerställa

Vad behöver du som chef då konkret göra enligt föreskriftens tre krav om rutiner, riskanalys och utbildning av personal?

Klicka på knapparna med rubriker för att läsa mer.

Säkerställ att det finns rutiner för din verksamhet ✓

Säkerställ att ni har bedömt vilka risker för smitta och smittspridning som finns i er verksamhet ✓

Säkerställ att din personal har rätt kunskaper för att förebygga och förhindra smitta och smittspridning ✓

Ledningssystemet som ett förbättringshjul

Du kan använda förbättringshjulet när du arbetar med ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete.

Klicka på nästa eller föregående (fram- och tillbakapilen) för att ta reda på mer.

Förbättringshjulet

Förbättringshjulet består av fyra olika delar: Planera, genomföra, utvärdera och förbättra. Nu ska du få veta mer om vad de olika delarna innebär.

**Hur har du som
enhetschef fått
information om denna
föreskrift i din kommun?**

Vilka risker för smittspridning kan vi se här?

Det är morgon och vi befinner oss på korttidsboendet Solstrålen. Här vårdas 12 brukare. Toalett och dusch är gemensam och ligger ute i korridoren.

Idag ska Michaela och Annica hjälpa Majvor att komma upp ur sängen, göra sig iordning för dagen och iordningsställa frukost. Det vi vet är att Majvor kom till Solstrålen igår från Falu lasarett där hon vårdats på grund av urinvägsinfektion. Majvor är dement och klarar inte längre av att vara hemma, väntar nu på plats på särskilt boende. Majvor är lös i magen på grund av att hon äter antibiotika. Sjuksköterskan har också rapporterat att Majvor är bärare av ESBL.

Hur gör jag och Annica nu?

Fyll gärna i utvärdering och kom med tips på ämnen för kommande utbildningstillfällen

Uppföljning av utbildning

Vänligen besvara denna enkät efter genomförd utbildning.

Enkät efter utbildning

Hygienutbildningar

Information om de hygienutbildningar vi erbjuder för kommuner och regionanställda.

Vi vill tacka för att ni deltagit i våra hygienutbildningar och återkommer här med nya utbildningstillfällen till hösten. Så sätt gärna sidan som en favorit!

Hygienutbildningar riktade till kommunerna

Utbildningarna genomförs via TEAMS.

Anslog att skriva ut så att fler har möjlighet att delta:

[Inbjudan kommun höst 2023.pdf](#)

Chefer

2023-10-03 13.30–15.00

Ämne: "44an" - Socialstyrelsens föreskrift om smittförebyggande åtgärder i vissa verksamheter enligt Sol och LSS. Tryck här för att ansluta

2023-11-21 13.30–15.00

Ämne: Vinterns virus. Tryck här för att ansluta

Vårdpersonal

2023-10-05 13.30–15.00

Ämne: Multiresistenta bakterier. Tryck här för att ansluta

2023-11-28 13.30–15.00

Ämne: Vinterns virus. Tryck här för att ansluta

Hygienutbildningar riktade till Regionen

Utbildningarna genomförs via TEAMS.

Anslog att skriva ut och sätta upp så att fler har möjlighet att delta:

[Inbjudan Region hösten 2023.pdf](#)

Chefer och vårdpersonal

2023-10-12 13.30–15.00

Ämne: Multiresistenta mikroorganismer. Tryck här för att ansluta

2023-11-23 13.30–15.00

Ämne: Vinterns virus. Tryck här för att ansluta

Åhörarkopior av utbildningsmaterial

Uppföljning av utbildning

Vänligen besvara denna enkät efter genomförd utbildning.

Enkät efter utbildning

Vård

BBS- och funktionärsmedicin	+
Centrum för vårdutbildning (CVU)	+
God och nära vård	+
Hälsa och välbefinnande	+
Hälsotillsyn och hälsokontroll	+
Kunskapsutveckling	+
Laboratoriemedicin	+
Läkemedel	+
Sjukhusbibliotek i Dalarna	+
Smittskydd och vårdhygien	—
Ukraina	—
Statistik Smittskydd	—
Covid-19	—
Influensa	—
Vårdhygien	—
Vårdrelaterade infektioner (VRI)	—
Punktpreventionsmätningar	—
Utbildningsmaterial	—
Vårdhygienisk egenkontroll	—
Hygienutbildningar	—
Verksamhetsbeslut för Region Dalarna	—
Vaccination	+
Sexuellt överförda infektioner (STI)	+
STRAMA	+
Smittskyddsavdelningen och paragraferna	+
Smittskyddsbild	+
Multiresistenta bakterier	+
Riktlinjer och rutiner	+
Barn i Hälsoen	+
Infektionsverksamhet	+
Kontakta Smittskydd och vårdhygien	+
Länkar	+
Tandvård	+
Övrig hälso- och sjukvård	+